



Representantforslag 101 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Dokument 8:101 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken om kompetanseløft i barnehagen

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstiller mener at kravene til kompetanse i barnehagen må skjerpes hvis alle barn skal være garantert et barnehagetilbud av høy faglig kvalitet.

Nasjonale og internasjonale forskningsfunn viser at tidlig innsats, i barnehage og skole, betyr mye for hvordan et barn klarer seg gjennom livet. Å sørge for at barna som går i barnehagen får muligheten til å leke, lære og utvikle seg i trygge omgivelser med omsorgsfulle voksne, har en langvarig positiv effekt, blant annet på læring i skolen. Særlig barn av foreldre med lav utdanning og barn med fremmedspråklig bakgrunn har stort utbytte av barnehagens tilbud.

Barnehagen er første steg i utdanningsløpet. Det er en pedagogisk institusjon med et klart mandat for hva barna skal oppleve og lære. Er barnehagen god, får barna et solid grunnlag for videre utvikling og læring. Mens forskningen viser at et barnehagetilbud av dårlig kvalitet kan virke negativt for barna, spesielt for de yngste, viser den at barn som går i gode barnehager trives bedre og klarer seg bedre på skolen. Kvaliteten på en barnehage er avhengig av dem som arbeider der.

Barnehagens kvalitet har stor betydning, selv mange år etter at barna slutter i barnehagen. Blant suksesskriteriene for en god barnehage er kompetent og tydelig ledelse, passende antall barn per voksen, stabilitet i personalet og de ansattes pedagogiske kompetanse. Kvaliteten i barnehagen er kort og godt knyttet til dem som arbeider der.

Beriktiget

Krav til pedagogisk kompetanse

Andelen barnehagelærere i norske barnehager er på rundt 33 prosent, vesentlig lavere andel enn i andre utdanningsinstitusjoner. Norge er det eneste av 25 undersøkte OECD-land som verken har 50 prosent pedagoger eller 80 prosent ansatte med barnefaglig kompetanse. I Sverige er det rundt 50 prosent pedagoger i barnehagen. Øie-utvalget slo derfor fast at «andelen ansatte med utdanning for arbeid i barnehage må kunne sies å være lav» i Norge. Så selv om Norge har høy voksentetthet i barnehagene, er det fortsatt en vei å gå hva gjelder pedagogisk og barnefaglig kompetanse.

Ansatte uten barnehagelærerutdanning gjør en svært viktig jobb i barnehagen, og det kan ikke være et mål at barnehagen skal lukkes for andre yrkesgrupper. Snarere tvert imot. Samtidig har barnehagelærerne en faglig kompetanse som er nødvendig for å sikre god ledelse og skikkelig oppfølging av alle barn i barnehagen, ikke minst barn med spesielle behov. Det er derfor viktig å sikre at alle avdelinger, i alle barnehager, har en grunnbemanning av fagutdannet personale.

De områdene av landet som har hatt lavest andel barnehagelærere, er Oslo, Akershus og deler av Rogaland. Der har problemene med mangel på barnehagelærere vært selvforsterkende: Når det er få pedagoger og dårlig faglig miljø, så slutter flere. Men det hjelper å sette seg mål: Kanvas er en privat barnehageeier som har satset på å ha 50 prosent barnehagelærere i sine barnehager. Til tross for at de holder til i områder som mangler barnehagelærere, klarer de likevel å rekruttere nok pedagoger. De mener at det å heve andelen barnehagelærere i barnehagen skaper større faglighet og mer engasjement og trivsel blant de ansatte. Derfor blir barnehagelærerne værende i barnehagen.

Avvikle adgang til varig dispensasjon

I dag er kravet i forskrift om pedagogisk bemanning, gitt i medhold av barnehageloven, at «det skal være minimum én pedagogisk leder per 14–18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7–9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer.»

§ 3 i forskriften åpner for at barnehageeier unnaksvis kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra normen om pedagogisk bemanning. Slike dispensasjoner skal være en form for nødløsning fordi personer uten godkjent førskolelærerutdanning settes i stillinger som krever førskolelærerutdanning. Men mange steder er kommunens omgang med slike dispensasjoner svært liberal, slik at nødløsningen over tid blir regelen. Resultatet er at mange barn går på avdelinger uten skikkelig pedagogisk kompetanse. Når man vet hva forskningen sier om betydningen av høy kvalitet i barnehagene, er det klart at en slik situasjon er uholdbar.

Videreutdanningsløft

I dag er det kommunene og barnehageeierne som har ansvaret for at barnehageansatte får nødvendig kompetanseutvikling. Lærertiløftet som den rød-grønne regjeringen startet opp, og som regjeringen Sol-

berg viderefører, har ført til at langt flere lærere enn tidligere nå har muligheten til kompetanseutvikling. Det er på tide med et tilsvarende faglig løft i barnehagene, for alle barnehageansatte.

Arbeid med barnehagebarn er like kunnskapskrevene som å arbeide med skoleelever. Videre foregår det en rivende utvikling innen barnehagepedagogikken og det barnefaglige feltet generelt. Å gjøre denne kunnskapen tilgjengelig for ansatte i barnehagene gjennom kompetanseutvikling vil kunne få stor betydning for kvaliteten i barnehagene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fjerne kommunenes mulighet til å gi varige dispensasjoner fra dagens krav om barnehagelærerutdanning for pedagogiske ledere.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lov som sikrer at 50 prosent av de ansatte i hver barnehage skal ha utdanning som barnehagelærer.

28. april 2015